

**ZAKON  
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SADNOM MATERIJALU**

**Član 1**

U Zakonu o sadnom materijalu ("Službeni list RCG", broj 28/06 i "Službeni list CG", broj 61/11) u članu 1 riječ „hmelja“ zamjenjuje se riječju „povrća“, a riječi: „ljekovitog i aromatičnog“ zamjenjuju se riječima: „i drugog“.

**Član 2**

Član 2 mijenja se i glasi:

„Na proizvodnju, sertifikaciju, stavljanje u promet, uvoz i priznavanje sorti i podloga, shodno se primjenjuju zakoni kojima je uređena zdravstvena zaštita bilja, zaštita prirode, otpad i genetički modifikovani organizmi.

Ovaj zakon primjenjuje se na:

- sadni materijal namijenjen izvozu;
- uzorke sadnog materijala koje privredno društvo, odnosno drugo pravno lice ili preduzetnik, koji se bavi ispitivanjem i oplemenjivanjem bilja, umnožava, prima ili dostavlja drugom pravnom licu, radi naučnih istraživanja i izvođenja eksperimenata u količinama koje služe za ogledne svrhe ili za banke biljnih gena;
- sadni materijal drugog bilja koji je proizveden u državi članici Evropske unije i stavlja se u promet u Crnoj Gori.“

**Član 3**

U članu 3 poslije tačke 2 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„2a) **sertifikacija** je postupak priznavanja proizvodnje sadnog materijala nakon sprovedene stručne kontrole;

2b) **dobavljač** je privredno društvo, preduzetnik, drugo pravno lice ili fizičko lice koje je registrovano za proizvodnju, promet na malo ili veliko i uvoz sadnog materijala;“.

**Član 4**

U članu 4 stav 1 poslije riječi: „sadnog materijala“ dodaju se riječi: „osim sadnog materijala koji se ne kategorije“.

U stavu 2 poslije riječi „vrste“ dodaju se riječi: „sadni materijal koji se ne kategorije“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U nedostatku sadnog materijala odgovarajuće kategorije, organ uprave nadležan za poslove sadnog materijala (u daljem tekstu: organ uprave), može odobriti proizvodnju i stavljanje u promet u tekućoj godini i niže kategorije iz sopstvene proizvodnje ukoliko su ispunjeni zdravstveni zahtjevi za bilje.“

**Član 5**

Član 5 mijenja se i glasi:

„Proizvodnjom sadnog materijala može da se bavi privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik (u daljem tekstu: proizvođač), koji je upisan u Registar proizvođača sadnog materijala (u daljem tekstu: Registar proizvođača).

Proizvodnjom sadnog materijala mogu se baviti privredna društva, odnosno druga pravna lica ili preduzetnici i fizička lica na osnovu zaključenog ugovora o saradnji sa proizvođačem, a sadni materijal proizveden u toj saradnji smatra se proizvodnjom proizvođača.

Lica iz stava 2 ovog člana dužna su da organu uprave dostave primjerak ugovora o saradnji sa proizvođačem radi upisa u evidenciju i sprovođenja stručne kontrole ili stručne kontrole pod nadzorom proizvodnje sadnog materijala.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, mali proizvođači sadnog materijala čija je proizvodnja i prodaja sadnog materijala namijenjena za prodaju i krajnju upotrebu licima na lokalnom tržištu koja nijesu

profesionalno uključena u proizvodnju bilja (lokalni promet) pod uslovom da ne postoji rizik od širenja štetnih organizama, dužni su da prijave mjesto proizvodnje i prodaje, radi evidentiranja kod organa uprave.

Bliže uslove i kriterijume za određivanje malih proizvođača, lokalnog tržišta i način prijavljivanjamejsta proizvodnje i vođenja evidencije iz stava 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

#### **Član 6**

U članu 6 stav 1 riječi: „nadležan za poslove sadnog materijala (u daljem tekstu: organ uprave)“ brišu se.

#### **Član 7**

U članu 7 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) u radnom odnosu lice koje je odgovorno za proizvodnju sadnog materijala (u daljem tekstu: odgovorno lice), sa završenim VII nivoom, (podnivo VII1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede (smjer: voćarsko-vinogradarski, ratarski, povrtarski, opšti, šumarski, pejzažne arhitekture ili bilo koji drugi smjer povezan sa biljnom proizvodnjom);“.

U stavu 2 tačka 3 poslije riječi „materijala“ dodaju se riječi: „kojiće se proizvoditi“.

Tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) polazni sadni materijal (matična stabla).“

#### **Član 8**

U članu 9 stav 2 tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) ukupne količine sadnog materijala(primljenog, proizvedenog, prodatog i uništenog sadnog materijala);“.

Tačka 6a mijenja se i glasi:

„6a) naziv, sjedište odnosno ime i adresa,jedinstveni matični broj, poreski identifikacioni broj lica iz člana 5 stav 2 ovog zakona;“.

Tačka 7 briše se.

#### **Član 9**

U članu 14 stav 5 poslije riječi „lice“ dodaju se riječi: „mora da vrši stručnu kontrolu na način i u skladu sa propisanim metodama i“.

St. 7 i 8 brišu se.

#### **Član 10**

Član 15 mijenja se i glasi:

„Za pojedine poslove stručne kontrole iz člana 14 stav 1 ovog zakona, organ uprave može ovlastiti i registrovanog proizvođača za stručnu kontrolu sadnog materijala pod nadzorom nad vlastitom proizvodnjom (u daljem tekstu: stručna kontrola pod nadzorom), ako ispunjava propisane uslove u pogledu kadra i opreme.

Ukoliko se u toku sprovođenja stručne kontrole iz stava 1 ovog člana i člana 14 stav 2 ovog zakona utvrde nepravilnosti koje utiču na zdravstveno stanje i sortnost sadnog materijala organ uprave registrovanom proizvođaču oduzeće ovlašćenje.

Registrovani proizvođač iz stava 1 ovog člana, dužan je da vrši stručnu kontrolu u skladu sa metodama iz člana 14 stav 6 ovog zakona i da nakon izvršene stručne kontrole pod nadzorom, dostaviizveštaj organu uprave.

Bliže uslove iz stava 1 ovog člana, metode stručne kontrole pod nadzorom, sadržaj i način dostavljanja izveštaja propisuje Ministarstvo.“

#### **Član 11**

Član 18 mijenja se i glasi:

„Za sadni materijal koji se ne kategorišeizdaje se sertifikat o priznavanju proizvodnje, ako ispunjava minimalne uslove za kvalitet i zdravstveno stanje.

Minimalne uslove za kvalitet i zdravstveno stanje sadnog materijala iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

## Član 12

U članu 19 stav 7 poslije riječi „ugovorom“ dodaju se riječi: „zaključenim između proizvođača i ovlaštenog pravnog lica“.

## Član 13

U članu 21 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana u prometu na malo iz originalnog pakovanja (snop sadnog materijala) može se vršiti prodaja manjih količina, pod uslovom da deklaracija na ambalaži ostaje uz ostatak originalnog pakovanja.“

U stavu 3 poslije riječi: „biljne vrste“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „male količine, pakovanje, izgled i sadržaj deklaracije i etikete za sadni materijal i za sadni materijal malih proizvođača i rok važenja deklaracije i etikete za pojedine biljne vrste“.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

## Član 14

U članu 22 stav 1 mijenja se i glasi:

„Proizvođač sadnog materijala izdaje deklaracije, odnosno etikete o tome sačinjava izvještaj koji podnosi organu uprave u roku od 15 dana od dana njihovog izdavanja.“

U stavu 2 poslije riječi „materijala“ dodaju se riječi: „prije stavljanja u promet“.

U stavu 4 zarez i riječi: „uz prisustvo predstavnika organa uprave odnosno ovlaštenog pravnog lica“ brišu se.

U stavu 5 riječi: „ovlašćeno pravno lice“ zamjenjuju se riječju „proizvođač“.

## Član 15

Član 24 mijenja se i glasi:

„Prometom sadnog materijala može da se bavi privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako je upisan u Registar za promet sadnog materijala na veliko, odnosno u Registar za promet sadnog materijala na malo.

Prometom sadnog materijala na veliko može se baviti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako za poslove prometa ima u radnom odnosu lice sa završenim VII nivoom, (podnivo VII1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede (smjer: voćarsko-vinogradarski, ratarski, povrtarski, opšti, šumarski, pejzažne arhitekture ili bilo koji drugi smjer povezan sa biljnom proizvodnjom) i objekat za skladištenje ili prodaju sadnog materijala.

Prometom sadnog materijala na malo može da se bavi privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako u svakom prodajnom objektu ima u radnom odnosu lice sa završenim IV nivoom, (podnivo IV1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede (poljoprivredni, šumarski ili bilo koji drugi smjer biljne proizvodnje).

Prometom sadnog materijala ukrasnog bilja na malo (cvjećare) može se baviti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako u svakom prodajnom objektu ima odgovorno lice sa završenim IV nivoom, (podnivo IV1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede ili drugog sektora i dužan je da prijavi mjesto prodaje radi evidentiranja kod organa uprave.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, prometom sadnog materijala, osim sadnog materijala voća i vinove loze, na pijaci, pokretnim i nepokretnim štandovima - tezgama, sajmovima, izložbama, ako su obezbijeđeni uslovi za očuvanje kvaliteta i zdravstvene zaštite bilja mogu se baviti mali proizvođači na lokalnom tržištu koji ispunjavaju uslove iz člana 5 stav 4 ovog zakona i koji su upisani u evidenciju organa uprave.

Registar za promet sadnog materijala na veliko, Registar za promet sadnog materijala na malo i evidenciju iz stava 5 ovog člana vodi organ uprave.

Registrovani proizvođači mogu vršiti prodaju sadnog materijala na mjestu proizvodnje.

Ispunjenost uslova iz st. 2, 3, 4 i 5 ovog člana utvrđuje organ uprave.

Upis u Registar za promet sadnog materijala na veliko i u Registar za promet sadnog materijala na malo vrši se na osnovu zahtjeva.

Privredna društva, odnosno druga pravna lica i preduzetnici koji su upisani u registre iz stava 1 ovog člana dužni su da svaku promjenu podataka upisanih u register prijave organu uprave, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Podaci iz Registra za promet sadnog materijala na veliko i Registra za promet sadnog materijala na malo su javni.

Sadržaj i način vođenja Registra za promet sadnog materijala na veliko i Registra za promet sadnog materijala na malo i evidencije iz stava 5 ovog člana, sadržinu zahtjeva i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za upis u registre propisuje Ministarstvo.“

#### **Član 16**

U članu 28 stav1 poslije riječi „skladište“ dodaje se zarez i riječi: „ako ispunjava uslove iz člana 24 stav 2 ovog zakona“.

Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Uvoznik koji nije upisan u Registar za promet sadnog materijala na veliko i u Registar za promet sadnog materijala na malo, dužan je da uvezeni sadni materijal isporučuje samo licima upisanim u registre iz člana 24 ovog zakona i registrovanim proizvođačima.

Uvoznici upisani u registar iz stava 1 ovog člana dužni su da svaku promjenu podataka upisanih u registar prijave organu uprave, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.“

U stavu 7 poslije riječi „zahtjeva“ dodaju se riječi: „i uslove za skladišta iz stava 1 ovog člana“.

Dosadašnji st.6 i 7 postaju st. 8 i 9.

#### **Član 17**

U članu 30 stav 1 poslije riječi „fitosertifikat“ dodaju se riječi: „u skladu sa zakonom kojim je uređena zdravstvena zaštita bilja“.

Poslije stava 3 dodaju se četiri nova stava koja glase:

„Uvoznici sadnog materijala dužni su da uvoz pošiljke sadnog materijala prijave fitosanitarnominspektoru na graničnom prelazu, radi pregleda.

Uvoz sadnog materijala može se vršiti preko graničnih prelaza na kojima je organizovanfitosanitarni pregled.

Za pregled pošiljki iz stava 4 ovog člana uvoznik plaća naknadu, koja je prihod budžeta Crne Gore.

Način prijavepošiljke sadnog materijala i visinu naknade iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

#### **Član 18**

U članu 31 stav 3 briše se.

Dosadašnji stav 4 postaje stav 3.

#### **Član 19**

Član 59 mijenja se i glasi:

### **„4. Kontrolno ispitivanje sadnog materijala**

#### **Član 59**

Sadni material koji se proizvodi i stavlja u promet podliježe kontrolnom ispitivanju, radi provjere metoda sertifikacije u postupku proizvodnje sadnog materijala.

Kontrolnim ispitivanjem sadnog materijala provjerava se sortnost (originalnost), genetička čistoća, zdravstveno stanje i drugi zahtjevi u pogledu kvaliteta sadnog materijala.

Kontrolna ispitivanja sadnog materijala vrši organ uprave prema godišnjem programu koji naročito sadrži opis i nosioce poslova i potrebna finansijska sredstva.

Za kontrolno ispitivanje sadnog materijala organ uprave može ovlastiti pravno lice iz člana 14 stav 2 ovog zakona.

Način vršenja kontrolnog ispitivanja, metode uzimanja uzoraka, procenat uzoraka sadnog materijala za kontrolna ispitivanja i godišnji program kontrolnih ispitivanja iz stava 3 ovog članapropisuje Ministarstvo.

Troškovi kontrolnog ispitivanja sadnog materijala finansiraju se iz budžeta Crne Gore.“

## Član 20

U članu 61 stav 1 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka, koja glasi:

„2a) stručnu kontrolu koju vrši ovlašćeno pravno lice i stručnu kontrolu pod nadzorom koji vrši registrovani proizvođač;“.

## Član 21

Član 63 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) se bavi proizvodnjom sadnog materijala, a nije upisano u Registar proizvođača sadnog materijala (član 5 stav 1);
- 2) se bavi proizvodnjom sadnog materijala, a nema zaključen ugovor o saradnji sa proizvođačem (član 5 stav 2);
- 3) ne dostavi organu uprave primjerak ugovora o saradnji sa proizvođačem radi upisa u evidenciju i sprovođenja stručne kontrole proizvodnje sadnog materijala (član 5 stav 3);
- 4) ne prijavi mjesto proizvodnje i prodaje radi evidentiranja kod organa uprave (član 5 stav 4);
- 5) svaku promjenu uslova za obavljanje proizvodnje ne prijavi organu uprave, u roku od 15 dana od dana nastale promjene (član 7 stav 5);
- 6) ne vodi knjigu evidencije o proizvodnji sadnog materijala (član 9 stav 1);
- 7) nije podnio prijavu za vršenje stručne kontrole organu uprave (član 16);
- 8) stavi u promet sadni materijal koji ne odgovara deklarisanosti vrsti i sorti, ako nije originalno pakovan i nema deklaraciju uz otpremnicu i etiketu na sadnicama pojedinačno ili u grupi (član 21 stav 1);
- 9) deklaracija i etiketa za uvezeni sadni materijal prije stavljanja u promet nije prevedena na crnogorski jezik (član 22 stav 2);
- 10) o izdatim deklaracijama, odnosno etiketama ne vodi evidenciju (član 22 stav 5);
- 11) se bavi prometom sadnog materijala, a nije upisan u Registar za promet sadnog materijala na veliko ili u Registar za promet sadnog materijala na malo (član 24 stav 1);
- 12) se bavi prometom na veliko, a za poslove prometa nema u radnom odnosu lice sa završenim VII nivoom, (podnivo VII1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede (smjer: voćarsko-vinogradarski, ratarski, povrtarski, opšti, šumarski, pejzažne arhitekture ili bilo koji drugi smjer povezan sa biljnom proizvodnjom) i nema objekat za skladištenje ili prodaju sadnog materijala (član 24 stav 2);
- 13) se bavi prometom sadnog materijala na malo, a u svakom prodajnom objektu nema u radnom odnosu lice sa završenim IV nivoom, (podnivo IV1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede (poljoprivredni, šumarski ili bilo koji drugi smjer biljne proizvodnje (član 24 stav 3);
- 14) se bavi prometom sadnog materijala ukrasnog bilja na malo (cvjećare), a u svakom prodajnom objektu nema odgovorno lice sa završenim IV nivoom, (podnivo IV1) nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede ili drugog sektora i ne prijavi mjesto prodaje radi evidentiranja kod organa uprave (član 24 stav 4);
- 15) svaku promjenu podataka upisanih u registrene prijave organu uprave, u roku od 15 dana od dana nastale promjene (član 24 stav 10);
- 16) stavi u promet sadni materijal sorti ili podloga koje nijesu upisane u Registar sorti i podloga i nema sertifikat o priznavanju proizvodnje sadnog materijala (član 25);
- 17) sadni materijal u prometu ne skladišti i ne čuva na način i pod uslovima koji obezbjeđuju očuvanje njegovog kvaliteta (član 26 stav 1);
- 18) vrši promet sadnog materijala van prodajnog objekta (član 26 stav 2);
- 19) se bavi uvozom sadnog materijala, a nije upisan u Registar uvoznika (član 28 stav 1);
- 20) uvozi sadni materijal sorti ili podloga koje nijesu upisane u Registar sorti i podloga (član 28 stav 2);
- 21) stavi u promet sadni materijal sorti koje su brisane iz Registra sorti i podloga po isteku roka od tri godine od dana brisanja iz Registra sorti i podloga (član 52 stav 2);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 100 eura do 500 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 1000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.“

## **Član 22**

Čl. 64 i 65 brišu se.

## **Član 23**

Poslije člana 69 dodaju se tri nova člana koja glase:

### **„Član 69b**

Od dana pristupanja Evropskoj uniji:

- dobavljači koji su registrovani u državi članici Evropske unije za proizvodnju, promet na malo i veliko i uvoz sadnog materijala smatraće se registrovanim u Crnoj Gori;
- o svim upisima i brisanjima iz Registra sorti i podloga, o organu uprave i ovlašćenim pravnim licima iz člana 14 st. 1 i 2 ovog zakona organ uprave obavještavaće Evropsku komisiju i države članice;
- sadni materijal koji je proizveden u državama članicama Evropske unije smatraće se da ispunjava zahtjeve utvrđene ovim zakonom;
- uvozom sadnog materijala smatraće se uvoz iz država koje nijesu članice Evropske unije (u daljem tekstu: treće zemlje);
- sorte sadnog materijala upisane u sortnu listu Evropske unije ili sortnu listu jedne od država članica Evropske unije smatraće se upisane u sortnu listu Crne Gore;
- stranim sortama iz člana 49 tačka 2 ovog zakona smatraće se sorte priznate od nadležnih organa država članica Evropske unije;
- prijavu za upis sorte u Registar sorti i podloga može podnijeti fizičko ili pravno lice koje ima stalno prebivalište ili sjedište u državi članici Evropske unije;
- fizičko ili pravno lice koje je registrovano za održavanje sorte kod nadležnog organa u državi članici Evropske unije, priznaje se kao održavalac sorte u smislu ovog zakona;
- uvoz sadnog materijala iz trećih zemalja može se vršiti na osnovu odobrenja nadležnog tijela Evropske unije;
- sadni materijal koji iz trećih zemalja uveze druga država članica Evropske unije na osnovu odobrenja iz alineje 9 ovog člana može se stavljati uprometu Crnoj Gori;
- kontrolna ispitivanja sadnog materijala iz člana 59 ovog zakona vršiće Evropska komisija;
- korišćenje genetski modifikovanog sadnog materijala na teritoriji Crne Gore zabraniće se na osnovu odobrenja nadležnog organa Evropske unije;
- proizvodnja i stavljanje u promet niže kategorije sadnog materijala iz člana 4 stav 3 ovog zakona vršiće se na osnovu odobrenja nadležnog organa Evropske unije;
- male količine iz člana 5 stav 4 ovog zakona određivaće Evropska komisija;
- o stavljanju u promet sadnog materijala iz trećih zemalja odlučivaće Evropska komisija.

### **Član 69c**

Ministarstvo će od dana stupanja na snagu ovog zakona Evropskoj komisiji:

- dostavljati propise donijete na osnovu ovog zakona;
- omogućiti inspekcijske preglede i sprovođenje kontrolnih ispitivanja na sadnom materijalu.

### **Član 69d**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 73 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list CG“, broj 40/11).“

## **Član 24**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

## O B R A Z L O Ž E N J E

### I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sadnom materijalu sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore ("Službeni list CG", broj 1/07) prema kojem se, zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

### II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje ovog zakona proistekli su iz potrebe preciziranja pojedinih odredbi koje se odnose na usklađivanje definicija, određenih pojmova i postupaka kao i potrebe stvaranja pravnog osnova koji je nedostajao za prenošenje pojedinih dijelova EU legislativne iz oblasti sadnog materijala i to sa celex brojevima: 32013D0166; 32014R0652; 32013L0045; 32012L0044; 32013L0057; 32012D0340; koji su mijenjani ili donijeti nakon izmjena i dopuna Zakona o sadnom materijalu 2011.godine.

Izmjene navedenih i drugih predloženih odredbi su rezultat postupka daljeg usaglašavanja ne samo sa navedenom legislativom, već i sa obavezama koje je Crna Gora preuzela u postupku pregovaranja. Naime, prvo mjerilo za otvaranje pregovora za Poglavlje 12 Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika je da okvirni zakoni u ovoj oblasti budu usaglašeni sa EU legislativom i to između ostalog i u dijelu odredbi vezanih za teritorijalnost i obaveze prema Evropskoj komisiji i državama članicama.

Takođe, pojedine odredbe su mijenjane i na osnovu iskustava u samoj primjeni zakona od 2011.godine, tako da su u predloženim izmjenama i dopunama zakona promijenjene biljne vrste na koje se odredbe zakona odnose što je direktno povezano i sa načinom preuzimanja EU propisa. Odredbe su se mijenjale i u dijelu boljeg sprovođenja inspekcijanskog nadzora odnosno u boljem prepoznavanju odgovarajućih kaznenih odredbi.

### III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Harmonizacijom legislative vezane za sadni materijal, predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama zakona, obezbijediće se doslednija primjena međunarodnih standarda i standarda EU u ovoj oblasti. Predloženim zakonom preciznije se uređuje oblast sadnog materijala.

### IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predloženim izmjenama ovog zakona nijesu se u principu mijenjala institucionalna rješenja iz osnovnog teksta zakona. Upravo i u tom dijelu je došlo do tehničkih i terminoloških usklađivanja, preciziranja pojedinih odredbi u pogledu pojmova, sprovođenja postupaka i sprovođenja zakona od strane fitosanitarnih inspektora.

U članu 1 izvršene izmjene urađene su radi ujednačavanja postupaka sertifikacije i dodate su biljne vrste iz Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja.

U članu 2 izvršene su dopune vezane za primjenu ovog i drugih zakona.

U članu 3 izvršena je dopuna pojmovnika.

Članom 4 mijenja se član 4 kojim se propisuje mogućnost odobravanja i stavljanja u promet nižih kategorija sjemenskog materijala.

Članom 5 mijenja se član 5 zakona i uvodi se pojam malog proizvođača, pojam malih količina i lokalnog tržišta i propisuje njihova evidencija.

Članom 7 mijenja se član 7 stav 1 tačka 2 radi usklađivanja sa nacionalnim okvirom kvalifikacija i radi usklađivanja sa promjenama iz člana 1.

Članom 8 mijenja se član 9 stav 2 tačka 4 radi usklađivanja sa promjenama iz člana 5 stav 2 ovog zakona.

Članom 9 dopunjuje se član 14 radi preciziranja obaveza ovlašćenog lica.

Članom 10 mijenja se član 15 radi preciziranja obaveza registrovanog proizvođača.

Članom 11 mijenja se član 18, a izmjene su urađene radi ujednačavanja postupaka sertifikacije i izmjena u članu 1.

Članom 12 dopunjuju se član 19 radi preciziranja promjena iz člana 5.

Članom 13 mijenja se član 21 radi preciziranja odgovornosti ovlaštene laboratorije.

Članom 14 mijenja se član 22 radi preciziranja odgovornosti proizvođača.

Članom 15 mijenja se član 24 radi usklađivanja sa nacionalnim okvirom kvalifikacija.

Članom 16 dopunjava se član 28 radi preciziranja odgovornosti uvoznika.

Članom 17 i 18 mijenja se i dopunjuje član 30 i 47 radi primjene ovog i drugih zakona i radi preciziranja odgovornosti uvoznika.

Članom 19 mijenja se član 59 radi uvođenja postupaka kontrolnih ispitivanja.

Članom 20 i 21 dopunjavaju se i mijenjaju čl. 61 i 63 radi preciziranja kaznenih odredbi.

Članom 22 brišu se pojedini članovi kao posljedica preciziranja kaznenih odredbi.

Članom 23 dodaju se dva nova člana koja su prelazne odredbe u skladu sa komentarima EK.

Članom 24 propisuje se dan stupanja na snagu ovog zakona.

## V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.

## ODREDBE ZAKONA O SADNOM MATERIJALU KOJE SE MJENJAJU

### Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način proizvodnje, prometa i uvoza sadnog materijala voćaka, vinove loze, hmelja, ukrasnog, ljekovitog i aromatičnog bilja (u daljem tekstu: sadni materijal), postupak priznavanja sorti sadnog materijala, upis sorti i podloga u Registar sorti i podloga sadnog materijala i druga pitanja od značaja za proizvodnju i promet sadnog materijala.

### Član 2

Na proizvodnju, stavljanje u promet, uvoz i priznavanje sorti i podloga genetički modifikovanog sadnog materijala primjenjuju se i odredbe zakona kojima se uređuju genetički modifikovani organizmi.

### Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) sadni materijal su generativni ili vegetativni dijelovi biljaka (meristem, sjeme, sadnice, kalemi, zrele i zelene reznice i plemke koje potiču od matičnih biljaka, vegetativne podloge, korjenjaci, korjenovi izdanci, živići, kalemljene podloge, pupovi i sl.) koji se koriste za umnožavanje, proizvodnju poljoprivrednog bilja, podizanje zasada, ukrašavanje ili kao reprodukcioni sadni materijal za proizvodnju sadnica;
- 2) sorta je skup biljaka unutar jedinstvene botaničke klasifikacije najniže poznate kategorije, koja je definisana izražavanjem osobina koje su karakteristične za određeni genotip ili kombinacije genotipova i razlikuje se od drugog skupa biljaka bar po jednoj od karakterističnih osobina i koji predstavlja jedinicu u odnosu na mogućnost sorte za razmnožavanje bez promjena;
- 3) oplemenjivač sorte ili podloge je privredno društvo, odnosno drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje je stvorilo ili otkrilo novu sortu ili podlogu;
- 4) održavalac sorte ili podloge je oplemenjivač ili proizvođač sadnog materijala koji održava sortu ili podlogu po propisanim metodama i garantuje da je sorta ili podloga ostala nepromijenjena tokom održavanja i da je uniformna i stabilna.

### Član 4

U promet se može stavljati sadni materijal kojem je utvrđena kategorija u postupku priznavanja proizvodnje sadnog materijala.

Kategorije sadnog materijala i podloga za pojedine biljne vrste, njihov način pakovanja i označavanja propisuje organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo).

### Član 5

Proizvodnjom sadnog materijala može se baviti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice ili preduzetnik (u daljem tekstu: proizvođač), koji je upisan u Registar proizvođača sadnog materijala (u daljem tekstu: Registar proizvođača).

Proizvodnjom sadnog materijala može se baviti i fizičko lice na osnovu zaključenog ugovora o saradnji sa proizvođačem, a sadni materijal proizveden u toj saradnji smatra se proizvodnjom proizvođača.

Lice iz stava 2 ovog člana dužno je da organu uprave dostavi primjerak ugovora o saradnji sa proizvođačem radi upisa u evidenciju i sprovođenja stručne kontrole proizvodnje sadnog materijala.

### Član 6

Organ uprave nadležan za poslove sadnog materijala (u daljem tekstu: organ uprave) utvrđuje ispunjenost uslova za upis u Registar proizvođača i vodi Registar proizvođača, i evidenciju lica iz člana 5 stav 2 ovog zakona.

Po žalbi na rješenje o ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana, kao i na druge pojedinačne upravne akte koje, u skladu sa ovim zakonom, donosi organ uprave odlučuje Ministarstvo.

Podaci iz Registra proizvođača su javni.

Sadržinu i način vođenja Registra proizvođača propisuje Ministarstvo.

### Član 7

Upis proizvođača u Registar proizvođača izvršiće se, ako ima:

- 1) zemljište potrebno za proizvodnju sadnog materijala;
- 2) u radnom odnosu lice koje je odgovorno za proizvodnju sadnog materijala (u daljem tekstu: odgovorno lice), sa završenim specijalističkim studijama, odnosno poljoprivrednim fakultetom (smjer: voćarsko-vinogradarski, opšti ili drugi smjer biljne proizvodnje);

Upis u Registar proizvođača vrši se na osnovu zahtjeva koji sadrži podatke o:

- 1) proizvođaču (naziv, sjedište, adresa, jedinstveni matični broj, poreski broj i šifra djelatnosti);
- 2) odgovornom licu (ime i prezime, adresa, jedinstveni matični broj i školska sprema);
- 3) vrsti sadnog materijala;
- 4) matičnim stablima.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana dostavlja se sledeća dokumentacija:

- 1) dokaz o pravu raspolaganja, odnosno korišćenja poljoprivrednog zemljišta za proizvodnju sadnog materijala (izvod iz posjedovnog lista, odnosno ugovor o zakupu);
- 2) dokaz o zaposlenju i stručnoj spremi odgovornog lica;
- 3) okvirni plan proizvodnje (način obrade, zaštita i očuvanje bioloških i hemijskih svojstava zemljišta, uzgoj matičnih stabla i obim proizvodnje);
- 4) potvrda o registraciji u CRPS.

Ako proizvođač obavlja djelatnost na više različitih mjesta, uz zahtjev dostavlja dokumentaciju iz stava 3 tač. 1, 3 i 4 ovog člana za svako mjesto proizvodnje.

Proizvođač je dužan da svaku promjenu uslova za obavljanje proizvodnje prijavi organu uprave, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

#### Član 9

Proizvođač je dužan da vodi knjigu evidencije o proizvodnji sadnog materijala.

Knjiga evidencije iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) broj rješenja o upisu u Registar proizvođača;
- 2) ime odgovornog lica;
- 3) plan rasadnika i matičnog zasada (objekat) sa jasno označenim dijelom gdje se proizvodi sadni materijal, vrstu, odnosno sortu i godinu proizvodnje sadnog materijala sa kojim se zasniva proizvodnja;
- 4) ukupnu količinu sadnog materijala;
- 5) podatke o načinu proizvodnje;
- 6) vrstu i datum izvođenja radova;
- 6a) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu lica iz člana 5 stav 2 ovog zakona.
- 7) količine ukupno primljenog, proizvedenog, prodatog i uništenog sadnog materijala.

Obrazac knjige iz stava 2 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

#### Član 14

Stručnu kontrolu proizvodnje sadnog materijala vrši organ uprave.

Organ uprave može za vršenje stručne kontrole ovlastiti pravno lice koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme (u daljem tekstu: ovlašćeno pravno lice).

Ovlašćenom pravnom licu ne mogu se povjeriti poslovi kontrole nad sopstvenom proizvodnjom sadnog materijala.

Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje i ovlašćenje za vršenje stručne kontrole izdaje organ uprave.

Ovlašćeno pravno lice dužno je da organu uprave dostavlja izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli nakon završene stručne kontrole svake kulture.

Uslove koje u pogledu kadra i opreme treba da ispunjava ovlašćeno pravno lice, kao i način i metode obavljanja stručne kontrole, sadržinu i rokove za dostavljanje izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli propisuje Ministarstvo.

Izuzetno od stava 1 ovog člana organ uprave može za vršenje pojedinih poslova stručne kontrole proizvodnje sadnog materijala ovlastiti i registrovanog proizvođača (u daljem tekstu: stručna kontrola pod nadzorom) ako ispunjava propisane uslove u pogledu kadra i opreme.

Bliže uslove iz st. 6 i 7 ovog člana i metode za obavljanje stručne kontrole pod nadzorom propisuje Ministarstvo.

#### Član 15

Proizvođač je dužan da podnese prijavu o planu proizvodnje organu uprave do 15. septembra tekuće za narednu godinu.

Proizvođač može podnijeti prijavu iz stava 1 ovog člana, ako je:

- 1) upisan u Registar proizvođača;
- 2) sorta ili podloga upisana u Registar sorti i podloga osim ukrasnog, ljekovitog i aromatičnog bilja;
- 3) proizvođač sadnog materijala pribavio saglasnost iz člana 10 stav 2 ovog zakona.

#### Član 18

Ovlašćeno pravno lice, nakon obavljene stručne kontrole, izvještaj o izvršenoj stručnoj kontroli dostavlja organu uprave radi izdavanja sertifikata o priznavanju proizvodnje sadnog materijala.

Ovlašćeno pravno lice dužno je da vodi evidenciju o izdatim izvještajima o izvršenoj stručnoj kontroli.

#### Član 19

Na osnovu izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli sadnog materijala, organ uprave izdaje sertifikat o priznavanju proizvodnje sadnog materijala (u daljem tekstu: sertifikat).

Evidenciju o izdatim sertifikatima iz stava 1 ovog člana vodi organ uprave.

Obrazac i sadržinu sertifikata iz stava 1 ovog člana, kao i način vođenja evidencije iz stava 2 ovog Člana, obrazac i sadržinu zapisnika o izvršenoj stručnoj kontroli u toku proizvodnje propisuje Ministarstvo.

Troškove stručne kontrole i izdavanja sertifikata snosi proizvođač.

Visinu troškova iz stava 4 ovog člana, za stručnu kontrolu koju vrši organ uprave, propisuje Ministarstvo.

Sredstva iz stava 5 ovog člana su prihod budžeta Crne Gore.

Visina troškova iz stava 4 ovog člana, za stručnu kontrolu koju vrši ovlašćeno pravno lice, utvrđuje se ugovorom za vršenje stručne kontrole.

Sredstva iz stava 7 ovog člana prihod su ovlašćenog pravnog lica.

#### Član 21

Sadni materijal u prometu mora odgovarati deklarisanom vrsti i sorti, propisanim normama kvaliteta, mora biti originalno pakovan i imati deklaraciju uz otpremnicu i etiketu na sadnicama pojedinačno ili u grupi.

Sadni materijal u prometu mora da odgovara kvalitetu označenom u deklaraciji i na etiketi.

Kvalitet sadnog materijala za pojedine biljne vrste propisuje Ministarstvo.

#### Član 22

Zahtjev za izdavanje deklaracije, odnosno etikete proizvođač sadnog materijala podnosi ovlašćenom pravnom licu.

Deklaracija i etiketa za uvezani sadni materijal mora biti prevedena na crnogorski jezik.

Za prevod deklaracije i etikete iz stava 2 ovog člana odgovoran je uvoznik.

Pakovanje i etiketiranje sadnog materijala obavlja proizvođač sadnog materijala u mjestu proizvodnje, uz prisustvo predstavnika ovlašćenog pravnog lica.

O izdatim deklaracijama, odnosno etiketama ovlašćeno pravno lice vodi evidenciju.

Obrazac, sadržinu i način izdavanja deklaracije i etikete i način vođenja evidencije iz stava 4 ovog člana bliže propisuje Ministarstvo.

#### Član 24

Prometom sadnog materijala može se baviti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako je upisan u Registar za promet sadnog materijala na veliko, odnosno u Registar za promet sadnog materijala na malo.

Prometom sadnog materijala na veliko može se baviti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako za poslove prometa ima u stalnom radnom odnosu lice sa završenim specijalističkim studijama, odnosno poljoprivrednim fakultetom, smjer voćarsko-vinogradarski, opšti ili drugi smjer biljne proizvodnje i objekat za skladištenje ili prodaju sadnog materijala.

Prometom sadnog materijala na malo može se baviti privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik, ako u svakom prodajnom objektu ima u stalnom radnom odnosu lice sa završenim IV stepenom srednje poljoprivredne škole.

Ispunjenost uslova iz st. 2 i 3 ovog člana utvrđuje organ uprave.

Upis u Registar za promet sadnog materijala na veliko i u Registar za promet sadnog materijala na malo vrši se na osnovu zahtjeva.

Registar za promet sadnog materijala na veliko i Registar za promet sadnog materijala na malo vodi organ uprave.

Podaci iz Registara za promet sadnog materijala na veliko i Registra za promet sadnog materijala na malo su javni.

Sadržaj, oblik i način vođenja Registra za promet sadnog materijala na veliko i Registra za promet sadnog materijala na malo, kao i sadržinu zahtjeva sa potrebnom dokumentacijom za upis u ove registre propisuje Ministarstvo.

#### Član 28

Uvozom sadnog materijala može da se bavi privredno društvo, odnosno drugo pravno lice i preduzetnik (u daljem tekstu: uvoznik), ako ima u vlasništvu ili po osnovu ugovora o zakupu koristi registrovano carinsko skladište i ako je upisan u Registar uvoznika.

Uvoznik može da uvozi sadni materijal sorti ili podloga koje su upisane u Registar sorti i podloga.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje organ uprave.

Upis u Registar uvoznika vrši se na osnovu zahtjeva.

Registar uvoznika vodi organ uprave.

Podaci iz Registra uvoznika su javni.

Sadržaj, oblik i način vođenja Registra uvoznika i sadržaj zahtjeva propisuje Ministarstvo.

#### Član 30

Uvezeni sadni materijal, uz otpremnicu, mora da ima fitosertifikat, sertifikat ili dokument o sortnosti i o kvalitetu sadnog materijala izdat od nadležnog organa zemlje izvoznice.

Uvezeni sadni materijal mora da ima deklaraciju izdatu od nadležnog organa zemlje izvoznice, a pri stavljanju u promet na teritoriji države obilježava se u skladu sa članom 22 ovog zakona.

Za kvalitet i autentičnost uvezenog sadnog materijala odgovara uvoznik.

+ Vidi:

#### Član 31

Sadni materijal može se uvoziti samo od proizvođača koji ispunjavaju uslove proizvodnje, odnosno koji su registrovani i pod kontrolom nadležnog organa zemlje izvoznice.

Sadni materijal koji se uvozi podliježe obaveznoj kontroli sortnosti i kvaliteta koju vrši fitosanitarni inspektor, na graničnom prelazu.

Uvoznik je dužan da uzorak uvezenog sadnog materijala dostavi naučno-istraživačkoj ustanovi koja vrši ispitivanje upotrebne i proizvodne vrijednosti sorte, radi ispitivanja i čuvanja u referentnoj kolekciji.

Količinu sadnog materijala koja se uzima kao uzorak i način označavanja uzorka bliže propisuje Ministarstvo.

#### Član 59

Uzorak sorte koja je upisana u Registar sorti i podloga ili za koju je pokrenut postupak upisa u Registar sorti i podloga čuva se kao standardni uzorak.

#### Član 61

Fitosanitarni inspektor vrši inspekcijski nadzor naročito u odnosu na:

- 1) ispunjenost uslova za upise u propisane registre;
- 2) vođenja evidencije o proizvodnji sadnog materijala i druge evidencije propisane ovim zakonom;
- 3) priznavanje sorte ili podloge;
- 4) sorte upisane u Registar sorti i podloga i ostvarivanje prava korišćenja zaštićenih sorti i podloga.;
- 5) promet sadnog materijala.

#### Član 63

Novčanom kaznom od 700 eura do 25.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) u promet stavi sadni materijal kojem u postupku priznavanja proizvodnje sadnog materijala nije utvrđena kategorija u skladu sa članom 4 ovog zakona;
- 2) se bavi proizvodnjom, prometom i uvozom sadnog materijala, a nije upisan u registar iz člana 7 stav 1, 24 stav 1 i 28 stav 1 ovog zakona;
- 3) se bavi proizvodnjom sadnog materijala, a ne ispunjava uslove iz člana 7 stav 1 ovog zakona;

- 4) proizvodi sadni materijal suprotno čl. 11 i 12 ovog zakona;
- 5) nije podnio prijavu za vršenje stručne kontrole organu uprave utvrđenim članom 16 ovog zakona;
- 6) stavi u promet sadni materijal sorti koje nijesu upisane u Registar sorti i podloga i nema sertifikat o priznavanju proizvodnje sadnog materijala (član 25);
- 7) uvozi sadni materijal sorti ili podloga koje nijesu upisane u Registar sorti i podloga (član 28 stav 2);
- 8) uvozi sadni materijal od proizvođača koji ne ispunjavaju uslove proizvodnje, odnosno nijesu registrovani i pod kontrolom nadležnog organa (člana 31 stav 1);
- 9) stavi u promet sadni materijal sorti koje su brisane iz Registra sorti i podloga po isteku roka od tri godine od dana brisanja iz Registra sorti i podloga (član 52 stav 2);
- 10) poslove kontrole održavanja sorte ne vrši po propisanim metodama (član 57 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 100 eura do 3.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 eura do 8.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

## **OBRAZLOŽENJE ZAŠTO JAVNA RASPRAVA NIJE ODRŽANA U SKALDU SA ČLANOM 35 POSLOVNIKA**

Crna Gora je u postupku pristupanja Evropskoj uniji, za otvaranje pregovora za Poglavlje 12 Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika dobila uslov dat u Mjerilu 1: usaglašavanje okvirnog zakonodavstva.

Na Zakon o sadnom materijalu (Sl. list RCG", broj 28/06 i "Sl. list CG", broj 61/11), Evropska komisija je dala mišljenje koje je ugrađeno u predlog teksta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sadnom materijalu i dostavila pozitivno mišljenje na isti.

Na osnovu člana 4 stav 2 alineja 3 Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona (Sl. list CG br. 22/08 i 42/11) javna rasprava nije sprovedena jer tekstem predloga zakona nijesu bitno drugačije uređena pitanja sadnog materijala.

Tokom izrade predloga zakona, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Fitosanitarna uprava, vršili su ciljane konsultacije sa predstavnicima inspeksijskih službi (fitosanitarnom inspekcijom), ovlašćenim pravnim licima, kao i proizvođačima sadnog materijala.

Eksterna podrška pružena je kroz realizaciju projekta IPA 2010 „Jačanje administrativnih kapaciteta Fitosanitarne uprave” - ekspert Velike Britanije za sjemenski i sadni materijal pri FERA (*Food and Environment Research Agency*) - Peter Reed, kao i studijska posjeta delegacije Fitosanitarne uprave FERI. Tokom ovih misija analiziran je postojeći Zakon o sadnom materijalu, njegovi nedostaci, kao i sistem sertifikacije, stepen usklađenosti postojećih zahtjeva sa sistemom EU i sistem stavljanja u pomet o sadnog materijala.

Takođe, važan dorinos je dala i Uprava za inspeksijske poslove odnosno fitosanitarni inspektori koji su kao učesnici u vršenim konsultacijama bili saglasni sa predloženim rješenjima i dali doprinos naročito u dijelu ovlašćenja i kaznenih odredbi.

Kako se predloženim izmjenama i dopunama ovog zakona bitno drugačije nijesu mijenjala pitanja vezana za sadni materijal iz osnovnog teksta zakona, javna rasprava nije sprovedena.

Cilj ovih izmjena i dopuna je prvenstveno otvaranje pregovora u Poglavlju 12 Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, ali i tehničko i terminološko usklađivanje kroz preciziranje pojedinih odredbi.